

Ο ΘΑΣΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ

Μια σύντομη βιογραφική παρουσίασή του

Νίκος Καρτάλης

Γόνος παλιάς πατριαρχικής οικογένειας προκρίτων της Ποταμιάς Θάσου είναι ο Άγγελος Λασκαρίδης. Γενάρχης της οικογένειας αυτής φέρεται ο Ιωάννης Λάσκαρης, που μνημονεύεται στο πρώτο έγγραφο του αρχείου Ι. Λασκαρίδη με ημερομηνία 10 Οκτ. 1853. Από το 1873 αρχίζει να αναφέρεται ο Ιωάννης Λασκαρίδης, που είναι γιος του Κωνσταντίνου Ι. Λάσκαρη, για τον οποίο δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς γεννήθηκε. Γνωρίζουμε όμως ότι ήταν ένας από τους πρώτους Θάσιους που μορφώθηκε και που έδρασε για μισό σχεδόν αιώνα στην Ποταμιά της Θάσου. Μετέβαλε το επίθετό του από Λάσκαρης σε Λασκαρίδης και ασχολήθηκε χρόνια με το εμπόριο. Υπήρξε από τα ιδρυτικά μέλη της αδελφότητας «Φοίνιξ». Παντρεύτηκε τη Λασκαρίνα Παπαδάκη από τον Πρίνο της Θάσου και απέκτησε πολλά παιδιά, τον Κώστα, το Σωκράτη, που σκοτώθηκε κατά το Μακεδονικό αγώνα, το Δημοσθένη που μόνασε στο μοναστήρι της Αγίας Λαύρας του Άθω με το όνομα Διομήδης, τον Αθανάσιο, το Γεώργιο, την Αφέντρα, την Αργυρή, τη Θωμαή και την Ελένη. Παιδιά του Γεωργίου Λασκαρίδη και της Μαριγώς Χαϊδευτού είναι η Λασκαρίνα, ο Σωκράτης, ο Γιάννης, ο Άγγελος και η Τούλα¹.

Ο Άγγελος Λασκαρίδης γεννήθηκε το 1923 στην Ποταμιά της Θάσου, που μόλις πριν λίγα χρόνια είχε απελευθερωθεί από τους Τούρκους. Εκεί τέλειωσε το δημοτικό σχολείο. Από μικρός ήταν ικανός μαθητής, από τους πρώτους στην τάξη του, με ιδιαίτερη κλίση στα μαθηματικά. Για την εποχή εκείνη ήταν πολύ δύσκολο κάποιο παιδί να σπουδάσει, γιατί τα οικονομικά ήταν πενιχρά και οι οικογένειες χρειάζονταν «χέρια» για τις αγροτικές κυρίως ενασχολήσεις τους. Η απόφαση της οικογένειας ήταν να στείλουν τον Άγγελο στην Καβάλα για να συνεχίσει τις σπουδές του. Στο Γυμνάσιο μαζί του πήγε και ο αδελφός του Γιάννης, για να μάθει την τέχνη του ξυλουργού, να τον συντηρεί και να τον προστατεύει. Κυριολεκτικά, χάρη στη βοήθεια του αδελφού του, κατάφερε να συνεχίσει και να τελειώσει το Γυμνάσιο Αρρέων (Πρακτικό) με πολύ μεγάλες επιδόσεις. Τελειώνοντας το Γυμνάσιο επέστρεψε

1. Κων. Χιόνη, Ανέκδοτα δικαιοπρακτικά έγγραφα της Θάσου, «Θασιακά», τόμ. 3(1986), σ. 116-117.

στην Ποταμιά, που ήταν ήδη υπό Βουλγαρική κατοχή, όπως και όλο το νησί της Θάσου. Με το φόβο να συλληφθούν από τους Βούλγαρους, αποφασίζουν τα δυο αδέρφια Γιάννης και Άγγελος να φύγουν κρυφά από τη Θάσο για την Ιερισσό της Χαλκιδικής. Οι Βούλγαροι έπαιρναν τους νέους απ' τα χωριά της Θάσου και τους έστελναν στη Βουλγαρία, όπου εκεί εργάζονταν κάτω από άθλιες συνθήκες. Με ένα τρατοκάικο κάποιου Μήτσου Μπουμπούλα ξεκινούν νύχτα και φτάνουν στο Άγιο Όρος. Αφού φιλοξενήθηκαν λίγες μέρες εκεί, πέρασαν στην Ιερισσό. Τα λιγοστά χρήματα και τρόφιμα που είχαν τους ανάγκασαν να εργαστούν στο Άγιο Όρος. Αφού πήραν διαμονητήριο με την παρέμβαση κάποιου από τη Μυτιλήνη, πήγαν σε μια περιοχή που λεγόταν Καραβάν σαράς και δούλεψαν εκεί στο μάζεμα της ελιάς εξασφαλίζοντας τροφή και μερικά χρήματα. Στο Άγιο Όρος έμειναν λίγο διάστημα ακόμη δουλεύοντας σε μοναστήρια, τα οποία χρειάζονταν εργάτες. Στη συνέχεια ο Άγγελος έφυγε για τη Θεσσαλονίκη με σκοπό να δώσει εξετάσεις στο πανεπιστήμιο. Τελικά, πέρασε στη δασολογία. Ο αδελφός του παρέμεινε στην Ιερισσό, όπου κάνοντας εμπόριο κατόρθωσε να εξασφαλίζει τα απαραίτητα χρήματα για να σπουδάξει ο Άγγελος Λασκαρίδης. Σαν φοιτητής ήρθε σε επαφή με άλλους φοιτητές και πατριώτες και γρήγορα μυήθηκε στον αντιστασιακό αγώνα κατά των κατακτητών. Οργανώθηκε στο Ε.Α.Μ. και γρήγορα άρχισε να αναπτύσσει αντιστασιακή δράση στη Θεσσαλονίκη.

Ήταν τέλος του 1943, οπότε, ουσιαστικά, αρχίζει η δράση του Άγγελου Λασκαρίδη στον αγώνα κατά των κατακτητών εκτός Θεσσαλονίκης. Στη Χαλκιδική υπήρχε ήδη το Ε.Λ.Α.Ν. (Ελληνικό Λαϊκό Απελευθερωτικό Ναυτικό), που ιδρύθηκε στο τέλος του Απριλίου 1943 και όπου διοικητής του ήταν ο Σαράντης Σπίντζος απ' το Ραχώνι της Θάσου. Γρήγορα η δράση του μεγαλώνει και γίνεται μια τέλεια ναυτικοστρατιωτική μονάδα, με αποτέλεσμα να χρειάζεται πολλά πληρώματα και στελέχη για τη Διοίκηση. Στο γενικό κάλεσμα, λοιπόν, του Ε.Λ.Α.Ν. για κατάταξη ανταποκρίνεται με θέρμη και ο Άγγελος Λασκαρίδης. Ήταν τότε 19 χρονών. Αμέσως τοποθετείται στο Επιτελείο του Ε.Λ.Α.Ν., υπεύθυνος κρυπτογράφος και διαφωτιστής του Ε.Λ.Α.Ν., όπου δούλεψε ακούραστα και πολέμησε μέχρι την παράδοση των όπλων το Μάρτη του 1945².

Η δράση του συνεχίζεται στις τάξεις του Ε.Λ.Α.Ν. και μετά την απελευθέρωση και το ξέσπασμα του εμφυλίου, όπου τον βρίσκει Κεντρικό Λιμενάρχη Θεσσαλονίκης της «Ναυτικής Διοίκησης Μακεδονίας», όπως είχε μετονομαστεί το Ε.Λ.Α.Ν. Ήταν μόλις είκοσι χρονών και του δόθηκε το αξίωμα του «Σημαιοφόρου του Λαϊκού Ναυτικού», ύστερα από πρόταση της Διοίκησης του Ε.Λ.Α.Ν. Ο Άγγελος Λασκαρίδης, παρά το νεαρό της ηλικίας του, με τις γνώσεις του και με την ικανότητά του ανταποκρίθηκε πέρα για πέρα στη νέα του θέση. Το λιμάνι της Θεσσαλονίκης

2. Σαράντης Σπίντζου, «ΕΛΑΝ. VI Ναυτική Μοίρα. Σελίδες από την Εθνική Αντίσταση», 1986, σ. 38.

Ο Άγγελος Λασκαρίδης στο Ε.Λ.Α.Ν. Βρίσκεται στο μέσο των δύο άλλων Ελανιτών.

λειτουργούσε θαυμάσια και επικρατούσε σ' αυτό απόλυτη τάξη και ρυθμός στην τότε, φυσικά μικρή, αλλά ακατάστατη κίνησή του³.

Το έργο του Άγγελου Λασκαρίδη ήταν σημαντικό, γιατί πρόσφερε δωρεάν τροφή και φιλοξενία σ' όσους είχαν ανάγκη. Διένειμε ιματισμό και ό,τι άλλο υλικό είχαν αφήσει οι Γερμανοί κατά την αποχώρησή τους. Επίσης, με τις ενέργειές του επιστράφηκαν όλα τα πλοία που είχαν επιταχθεί από τους Γερμανούς στους ιδιοκτήτες τους.

Το Δεκέμβριο του 1944 συμμετείχε ενεργά στην κατάληψη του Λιμεναρχείου Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με το σχέδιο, ετοιμάστηκαν δύο αγήματα του Ε.Λ.Α.Ν., από 40 άνδρες το καθένα. Τα δύο αγήματα με πλήρη εξοπλισμό βάδιζαν σαν σε παρέλαση στη Λεωφόρο Νίκης. Το πρώτο είχε προορισμό το ξενοδοχείο «Μινέρβα», το δε δεύτερο είχε προορισμό το Λιμεναρχείο. Στο δεύτερο άγημα επικεφαλής ήταν ο Σαράντης Σπίντζος (καπετάν Φουρτούνας) με βοηθούς τον Ν. Χουρμούζη και Άγγελο Λασκαρίδη. Η κατάληψη του Λιμεναρχείου έγινε αναίμακτα χάρη στην ψυχραιμία και την οξυδέρκεια του Άγγελου Λασκαρίδη⁴.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο Άγγελος Λασκαρίδης έβαλε την προσωπική του σφραγίδα στους αγώνες του Ε.Λ.Α.Ν., γι' αυτό και τον θεωρούσαν όλοι ένα από τα πιο ικανά και άξια στελέχη του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι στα χέρια

3. Σαράντη Σπίντζου, ό.π., σ. 103.

4. Σαράντη Σπίντζου, ό.π., σ. 109.

της οικογένειας Λασκαρίδη βρίσκεται και το πρώτο πιστόλι - λάφυρο του Ε.Λ.Α.Ν. «... το πιστόλι δε αυτό βρίσκεται και σήμερα στα χέρια του Άγγελου Λασκαρίδη. Νομίζω ότι ο φίλος μας Άγγελος Λασκαρίδης περιμένει να ιδρυθεί κανένα μουσείο ή έκθεση της Εθνικής Αντίστασης στην πόλη μας για να το χαρίσει αυτό το όπλο, που πρέπει να θεωρείται κειμήλιο», αναφέρει χαρακτηριστικά ο Σαράντης Σπίντζος⁵.

Μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας (Μάρτης 1945), ο Άγγελος Λασκαρίδης συλλαμβάνεται για να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία. Οδηγείται στη Μακρόνησο, στο 1ο Τάγμα, όπου υπηρέτησε σαν στρατιωτικός κρατούμενος, στην απομόνωση (στο συρματοπλέγμα, για όσους το ξέρουν), επειδή είχε αρνηθεί να συμμορφωθεί στις υποδείξεις και να υπογράψει δήλωση μετανοίας. Με τη λήξη της «θητείας» του μεταφέρθηκε στην πτέρυγα των πολιτικών κρατουμένων. Τη μεταφορά του την αναλαμβάνει ένας Αλφαμίτης από το Ραχώνι, που του εξηγεί ότι έχει οδηγίες να ρίξει τις καθιερωμένες «ψιλές», αλλά δεν το μπορεί, επειδή είναι συμπατριώτες. Ο Λασκαρίδης αγέρωχος τον καθησυχάζει παροτρύνοντάς τον να κάνει το καθήκον του⁶.

Στη Μακρόνησο έμεινε συνολικά 3,5 χρόνια.

Αποφυλακίστηκε μαζί με 5 άλλους Θάσιους με παρέμβαση του τότε Θάσιου υπουργού Δημόσιας Τάξης Αύγουστου Θεολογίτη, που ήταν συμμαθητής με τη μητέρα του Μαριγώ, με την οποία είχαν τελειώσει μαζί το Σχολαρχείο, όπως μας πληροφορήσε η σύζυγός του Κατίνα.

Στη συνέχεια ο Άγγελος Λασκαρίδης επιστρέφει στην Καβάλα. Η δράση του όμως δεν σταματάει. Πρωτοστάτησε στην ίδρυση της Ε.Δ.Α. μαζί με άλλα ιστορικά στελέχη της Αριστεράς, όπως το Μανώλη Διπλό και τον Πασχάλη Δούκα. Μάλιστα, ανέλαβε και πρώτος Γραμματέας στην Καβάλα. Έτσι, ουσιαστικά αρχίζει η πολιτική του δράση, η οποία είναι πιο ουσιαστική τα επόμενα χρόνια.

Για πρώτη φορά παίρνει μέρος σαν υποψήφιος βουλευτής στις εκλογές της 16ης Νοεμβρίου 1952, χωρίς όμως να καταφέρει να εκλεγεί, λαμβάνοντας 8.744 ψήφους. Σύμφωνα με την καταμέτρηση από το Πρωτοδικείο, ανακηρύχτηκαν ως επιτυγχόντες βουλευτές οι Δ. Μυλωνάς, Α. Δρόσος, Θ. Μανωλόπουλος, Ν. Πανταζής και Κ. Βενέτης⁷.

Το 1955 παντρεύτηκε την Αικατερίνη Κουτρή, με την οποία απέκτησε δυο παιδιά, το 1958 το Γιώργο, που είναι σήμερα υποδιευθυντής Δ/κού στο Νοσοκομείο Καβάλας και το 1961 τον Παντελή, ιδιωτικό υπάλληλο.

Η πολιτική δράση του Άγγελου Λασκαρίδη συνεχίζεται απερίσπαστη. Ο ίδιος κατάφερε, με την παρουσία του, να είναι κυρίαρχο πρόσωπο στην Καβάλα, παρά το κύμα εκφοβισμού που επικρατούσε. Με τους σωστούς χειρισμούς του είχε επιβλη-

5. Σαράντη Σπίντζου, ό.π., σ. 26.

6. Εφημ. ΕΒΔΟΜΗ Καβάλας, φ. 13-12-2000, όπου χαρακτηριστικά αναφέρεται.

7. Εφημ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ Καβάλας, φ. 5269/19-11-1952.

Η ΠΡΩΪΝΗ			ΣΑΒΒΑΤΟΝ 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1956	
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΑΒΑΛΑΣ			Γραφείο - Τυπογραφείο Όλες Εξοχές Δεσφ. 10 ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 03-26	
Διευθυντής: ΠΕΡ. Π. ΜΗΛΑΚΑΡΑΣ	Διοικητικός: ΤΡΙΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	Τιμή Φύλλου Δευτέμ. 1		
‘Ο Συνδυασμός τής “Δ.Ε.” Καβάλας νικητής τών αύριανών έκλογών				
				
ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Αρχηγός	Κ. ΚΡΟΝΤΟΣ Διοικητής	Μ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Υποψήφιος	Κ. Κ. ΚΡΟΝΤΟΣ Διοικητής	Ι. Κ. ΚΡΟΝΤΟΣ Υποψήφιος
				
Α. Κ. ΚΡΟΝΤΟΣ Υποψήφιος	Α. Κ. ΚΡΟΝΤΟΣ Υποψήφιος			

θεί σ' όλο το χώρο των κρατικών υπηρεσιών. Έτσι, πρόσφερε τη βοήθειά του σ' όποιον είχε ανάγκη, χωρίς να φοβάται.

Οι εκλογές της 19ης Φεβρουαρίου 1956 βρίσκουν τον Άγγελο Λασκαρίδη και πάλι υποψήφιο βουλευτή Καβάλας του συνδυασμού «Δημοκρατική Ένωση». Η πολιτική κατάσταση που επικρατούσε βέβαια τότε ήταν πολύ περίεργη. Το Κ.Κ.Ε. ήταν εκτός νόμου και οι υποστηρικτές του αντιμετώπιζαν πολλά προβλήματα. Σαφώς και υπήρχε κλίμα εκφοβισμού και άλλων ακραίων ενεργειών, που δυσκόλευαν τον προεκλογικό αγώνα της παράταξής του. Ο Άγγελος Λασκαρίδης τόλμησε να ορθώσει το ανάστημά του και με καταγγελίες του στον τοπικό τύπο προσπαθούσε να φανερώσει το όργιο της τρομοκρατίας. Για τους αντιπάλους του ήταν ανεπιθύμητος, ενώ για τους υποστηρικτές του ήταν το πρόσωπο που θα τους αντιπροσώπευε επάξια με την επικείμενη εκλογή του. Στον τοπικό τύπο γινόταν συνεχώς αναφορά στην προσπάθειά του να πάρει ψήφους, ιδιαίτερα στη Θάσο, σε βάρος του συνυποψηφίου του Ι. Παπαδημητρίου, ο οποίος είχε προταθεί από την Κεντρική Επιτροπή της Ε.Δ.Α.⁸

Οι αντίπαλοί του τον κατηγορούσαν ότι ο πολιτικός του λόγος περιείχε ψευδολογίες και σαπουνόφουσκες. Ακόμη, ήταν πολύ δύσκολο για έναν υποψήφιο, και μάλιστα απ' τις τάξεις της Ε.Δ.Α., να μιλήσει ανοιχτά και μάλιστα σε χωριά που υπήρχαν πολλοί αντίπαλοι υποστηρικτές. Έτσι, όταν πήγε να μιλήσει στον Θεολόγο της Θάσου βρήκε μια θερμή υποδοχή και δεν τον δέχθηκε κανένα καφενείο για να μιλήσει, ούτε καν να πει καφέ. Έτσι, αναγκάστηκε να μιλήσει σε υπαίθριο χώρο και μόνο περίεργοι πλησίασαν να ακούσουν τον προεκλογικό του λόγο⁹.

8. Εφημ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ, φ. 6276/31-1-1956.

9. Εφημ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ, φ. 6292/18-2-1956.

Η ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΠΛΟΥΣΙΑ ΠΗΓΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΩΝ ΘΑΣΙΩΝ

Σημείωμα αιτημάτων του βουλευτού κ. Ἀγγέλου
Λασκαρίδη πρὸς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν Δασῶν
τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας περὶ τῶν ληπτέων μέτρων

Ὁ Βουλευτὴς Κοβάλας κ. Λασκαρίδης ἐπέβαλε πρὸς τὸν κ. Γεν. Διευθυντὴν τῆς Γεν. Διευθύνσεως Δασῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας τὸ κατωτέρω σημείωμα σχετικὰ μὲν Δασικὰ προβλήματα τῆς Θάσου Τὰ ζητήματα πρὸς ἀναφέρονται εἰς τὸ σημείωμα ὁ κ. Λασκαρίδης τὰ ἀνέπτυξε καὶ ἀποφορικῶς καὶ εἶχε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι αὐτὰ θὰ ἱκανοποιθῶν κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος διότι εἶναι δίκαια καὶ παρέχουν ἐγγυήσεις διὰ τὴν διαφύλαξιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ Δάσους. Ἰσὺς εἰς τί συνίστανται τὰ προ	μῖνια διὰ τὰς εἰς ὄσβεστον ἀνάγκας τῶν πολιτῶν ἐκάστου χωρίου. Εἶναι ὀρθὸν νὰ χορηγηθῶνται εἰδικαὶ ἀδείαι, νὰ κατορθῶνται οἱ σχετικοὶ φόροι καὶ νὰ προμηθεύωνται οἱ ὄσβεστοποιοὶ τὰ κανοσόξυλα ἀπὸ τὸ δάσος. 4) Δέον νὰ ἐπανεξετασθῇ τὸ ζήτημα τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δημοσίων καὶ κοινοτικῶν δασῶν καὶ νὰ ρυθμισθῇ νομοθετικῶς ὥστε νὰ γίνωνται παραχωρήσεις δημοσίων δασῶν εἰς κοινότητες ἢ ἀνταλλαγὴ δημοσίων μετὰ κοινοτικῶν. 5) Προκειμένου διὰ ἀγροτικὰ ματα εὐρισκόμενα εἰς δημοσία δάση νὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἐκχέρσασις αὐτῶν καὶ ἡ ἀπόδοσις τῶν
--	--

Ἐνα ἀπὸ τα ἀρθρα
τοῦ Ἀγγέλου Λασκαρίδη.

Ὁ Ἀγγελος Λασκαρίδης, εκτός από την πολιτική διαίσθηση που είχε, ήταν πολύ πιστός στις αρχές του και στις κατευθύνσεις του κόμματός του. Έτσι, πειθαρχώντας στη γραμμή του κόμματος της Ε.Δ.Α., υποστήριξε με ζήλο την εκλογή του συνυποψηφίου του Ι. Παπαδημητρίου και μάλιστα εκλέχτηκε δεύτερος, πίσω από αυτόν. Το γεγονός αυτό δεν πέρασε απαρατήρητο, καθότι ο Ι. Παπαδημητρίου ήταν συνδικαλιστής της Ε.Δ.Α. από τον Πειραιά, ανεβάζοντας ακόμη πιο ψηλά την εκτίμηση προς το πρόσωπο του Ἀγγέλου Λασκαρίδη στην ηγεσία της Ε.Δ.Α. Στα αποτελέσματα των εκλογών της 16ης Φεβρ. 1956 ο Ι. Παπαδημητρίου έλαβε 8.963 ψήφους, ενώ ο Ἀγγ. Λασκαρίδης 7.209 και εκλέχτηκαν και οι δύο με το συνδυασμό της Δημοκρατικής Ένωσης¹⁰.

Από την πρώτη του εμφάνιση στα έδρανα της Βουλής –ήταν 33 ετών– άρχισε να αποκαλύπτεται το μεγάλο πολιτικό ταλέντο του Ἀγγέλου Λασκαρίδη. Ο λόγος του απλός, λιτός, καυστικός, συναρπαστικός. Κατάφερε να προσελκύσει το ενδιαφέρον των συναδέλφων του συμμετέχοντας στη συζήτηση της Βουλής για τα δάνεια της Αγροτικής Τραπέζης Ελλάδος. Χωρίς κείμενο, αλλά με ένα μικρό χαρτί από τσιγάρα στο χέρι, όπου είχε επιγραμματικά σημειωμένα μερικά στοιχεία, μιλούσε ακατάπαυστα τονίζοντας την τραγική κατάσταση που είχαν περιέλθει οι αγρότες ζητώντας την προστασία τους. Ανάμεσα στα άλλα, ζήτησε την αναστολή των χρεών, τη

10. Εφημ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ, φ. 6294/ 21-2-1956.

Από την εφημ. «Εβδόμη» της Καβάλας, φ. 17-4-2002. Το φύλλο πορείας του Άγγελου Λασκαρίδη.

χορήγηση επαρκών καλλιεργητικών δανείων, τον έγκαιρο καθορισμό τιμών ασφαλείας, την ενίσχυση των συνεταιρισμών κ.ά.¹¹ Στο τέλος μάλιστα της ομιλίας του δέχθηκε συγχαρητήρια από πολλούς βουλευτές, ακόμη δε και από πολιτικούς αντιπάλους του. Θα ήταν σκόπιμο επίσης να αναφερθεί ότι ήταν υπεύθυνος του κόμματός του για το Αγροτικό.

Ο Άγγελος Λασκαρίδης έδειξε ενδιαφέρον ουσιαστικά σε κάθε πρόβλημα που υπήρχε στην περιοχή της Καβάλας με ερωτήσεις στη Βουλή, με επισκέψεις στα υπουργεία, με σημειώματα αιτημάτων σε διάφορους φορείς. Σε χαρακτηριστικά δημοσιεύματα εφημερίδων της εποχής αναφέρονται τα εξής:

1. Για την καταπολέμηση του δάκου της ελιάς επισκέφθηκε τον υπουργό Γεωργίας Ε. Αβέρωφ και ζήτησε να επεκταθεί ο ψεκασμός με παραθείο στη Θάσο και να ληφθούν έγκαιρα όλα τα μέτρα προστασίας. 2. Ερώτηση στη Βουλή προς τον υπουργό Προεδρίας για το άθλιο οδικό δίκτυο της Θάσου, για την έλλειψη αποβλήτων και για την ακατάλληλη θαλάσσια συγκοινωνία¹². 3. Με σημείωμα αιτημάτων προς τη Γενική Διεύθυνση Δασών του υπουργείου Γεωργίας κάνει αναφορά στα δασικά προβλήματα της Θάσου, τα οποία ανέπτυξε και προφορικά και είχε τη διαβεβαίωση ότι αυτά θα ικανοποιηθούν κατά το μεγαλύτερο μέρος¹³.

Έκδηλο και συνεχές ήταν το ενδιαφέρον του για το καπνικό και καπνεργατικό θέμα, μιας και η Καβάλα ήταν κατεξοχήν καπνεργατούπολη και επιπλέον ο καπνός ήταν το μεγαλύτερο εξαγωγίμο προϊόν της πατρίδος μας. Συνεπώς, υπήρχαν μεγά-

11. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ Καβάλας, φ.1041/25-4-1956.

12. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ, φ.1068/27-5-1956.

13. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ, φ.1152/4-9-1956.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα της ΕΔΑ το 1958. Ο Άγγελος Λασκαρίδης διακρίνεται και σημειώνεται με σταυρό.

λα συμφέροντα και οι καπνεργάτες και οι καπνοπαραγωγοί είχαν ανάγκη υποστήριξης στα προβλήματά τους. Με αγορεύσεις, λοιπόν, και επερωτήσεις στη Βουλή ο Άγγελος Λασκαρίδης προσπαθούσε να υποστηρίξει τα αιτήματά τους με απόψεις για τις εξαγωγές του καπνού, για την προστασία του προϊόντος, για τις σχέσεις καπνεμπορίου, καπνοπαραγωγών και καπνεργατών, μιας και υφυπουργός Εμπορίου ήταν τότε ο συμπατριώτης του βουλευτής Ν. Μάρτης. Σε μια απ' αυτές τις αγορεύσεις του ο Άγγελος Λασκαρίδης αναφέρεται για το καπνικό ζήτημα στο σύνολό του, για τη λήψη μέτρων, για τη βελτίωση της ποιότητας των καπνών, για την προσπάθεια που πρέπει να καταβάλει η κυβέρνηση, για να επιβάλει τον ελληνικό καπνό στη διεθνή αγορά, για τη χορήγηση δανείων στους καπνοκαλλιεργητές, για τη δημιουργία καπναποθηκών. Σχολιάζει με καυστικά λόγια την ψήφιση του νόμου 2348, όπου λέει: «*Η ψήφισις του ν. 2348 απετέλεσεν ένα σταθμόν εις το καπνεργατικόν επάγγελμα. Δεν θα υπερβάλω, κ.κ. βουλευταί, τα πράγματα, εάν είπω ότι μετά την ψήφισιν του ν. 2348 η εργασία εις τα καπνομάγαζα ομοιάζει με εργασίαν εις τα χειρότερα κάτεργα...*»¹⁴.

14. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ, φ.1248/25-12-1956.

Μ' αυτό τον τρόπο κατάφερε να καταξιωθεί ο Άγγελος Λασκαρίδης στη συνείδηση των συμπατριωτών του, στο πρόσωπο του οποίου έβλεπαν έναν γνήσιο πατριώτη, υποστηρικτή κάθε προβλήματος, που θα έδινε τη λύση και θα ανακούφιζε τους αγρότες, τους γεωργούς, τους εργάτες.

Στις εκλογές που έγιναν στις 11 Μαΐου 1958 ο Άγγελος Λασκαρίδης επανεκλέγεται βουλευτής Καβάλας με το συνδυασμό της Ε.Δ.Α., η οποία κατέλαβε μια έδρα στο νομό. Στις εκλογές αυτές ο Άγγελος Λασκαρίδης έλαβε 9.575 ψήφους και ανακηρύχθηκε βουλευτής από το Πρωτοδικείο Καβάλας. Στις εκλογές αυτές στο νομό Καβάλας εκλέχθηκαν από την Ε.Ρ.Ε. οι Αύγουστος Θεολογίτης και Νικ. Μάρτης, απ' την Ε.Δ.Α. ο Άγγελος Λασκαρίδης και απ' την ΠΑΔΕ ο Θ. Λυμπέρης¹⁵.

Με ευχαριστήριο στον τοπικό τύπο δίνει την υπόσχεση πως θα συνεχίσει με την ίδια θέρμη να αγωνίζεται για την επίλυση των προβλημάτων που απασχολούν τους εργαζόμενους, θεωρώντας, μεταξύ των άλλων, πως η επανεκλογή του είναι μια αναγνώριση των αγώνων του ίδιου και της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματός του. Πράγματι, ο Άγγελος Λασκαρίδης συνέχισε με τον ίδιο ζήλο να υπερασπίζεται τα προβλήματα των εργαζομένων, ιδιαίτερα δε με το καπνικό θέμα, που βρίσκεται συνέχεια στο προσκήνιο. Σε μια δε επερώτησή του αναφέρεται στην ανάγκη επέκτασης των εξαγωγών προς τις «ανατολικές» χώρες, με αφορμή τα αδιάθετα καπνά και το δράμα των καπνοπαραγωγών κατά το έτος 1957¹⁶.

Την περίοδο αυτή η πολιτικοκοινωνική κατάσταση στη χώρα μας ήταν ακόμα ταραγμένη, παρόι το γεγονός ότι είχαν περάσει 10 χρόνια από το τέλος του εμφυλίου. Έτσι, υπήρχε κύμα εκφοβισμού, εκτοπίσεις κομμουνιστών και τρομοκρατικές συμπεριφορές, κυρίως, από τα αστυνομικά όργανα. Ο Άγγελος Λασκαρίδης όρθωνε το παράστημά του και με ανοιχτές επιστολές και διαμαρτυρίες στη Βουλή προσπαθούσε να αναδείξει το πρόβλημα και να υπερασπιστεί τους συνεργάτες και τους οπαδούς του, όπως στην περίπτωση της εκτόπισης 4 Καβαλιωτών, μελών της Ε.Δ.Α., που εκτοπίστηκαν στον Άγιο Ευστράτιο¹⁷.

Με αφορμή, πάλι, τις αδικίες σε βάρος των καπνεργατών η φωνή του Άγγελου Λασκαρίδη έδωσε το παρόν από τα έδρανα της Βουλής σχετικά με την επανεξέταση τροπολογίας του άρθρου 11 του ν. 2348 και την υπαγωγή των συνταξιούχων καπνεργατών από ηλικίας 50-60 ετών στο Ι.Κ.Α. και την κατάταξή τους στην κατώτατη σύνταξη¹⁸.

Αν και ήταν βουλευτής, για πρώτη φορά, προσπαθώντας να ενισχύσει το ψηφοδέλτιο της Ε.Δ.Α. στις δημοτικές εκλογές του 1959, στο οποίο υποψήφιος δήμαρχος ήταν ο γιατρός Μιχ. Λολίδης, κατέρχεται υποψήφιος και ο ίδιος. Ωστόσο, αργότε-

15. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ, φ.1678/18-3-1958.

16. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ, φ.1705/19-6-1958.

17. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ, φ.1843/28-11-1958.

18. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ, φ. 2387/2-4-1960.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα της ΕΔΑ το 1963. Αριστερά στην προτελευταία σειρά διακρίνεται καθήμενος ο Άγγελος Λασκαρίδης.

ρα αποσύρεται για να μη δοθεί επίσημη κομμουνιστική χροιά στο ψηφοδέλτιο της Ε.Δ.Α.¹⁹

Στις εκλογές της 29ης Οκτωβρίου 1961 είναι ξανά υποψήφιος με το συνδυασμό ΠΑ.Μ.Ε. (Πανδημοκρατικό Αγροτικό Μέτωπο) μαζί με τους Κ. Κωνσταντάρη, Χαρ. Σωτηρέλη, Νικ. Νταρέλλα, Γεώργ. Τσαρουχά και Μαρία Διπλού. Εκλογές βίας, νοθείας και τρομοκρατίας, στις οποίες αργότερα ο Άγγελος Λασκαρίδης κατηγορήθηκε από τους συντρόφους του ως συνεργάτης της Ασφάλειας²⁰. Σ' αυτές τις εκλογές δεν εκλέχθηκε.

Οι εκλογές της 3ης Νοεμβρίου 1963 τον βρίσκουν πάλι υποψήφιο, της Ε.Δ.Α. αυτή τη φορά. Όμως οι συνθήκες εκλογής μόνο ξεκάθαρες δεν ήταν, γεγονός που πλήγωσε τον ίδιο, ωστόσο δεν πτοήθηκε. Οι σκληροί πυρήνες της κεντρικής επιτροπής του κόμματος ουσιαστικά τον είχαν προγράψει σ' αυτή την εκλογική αναμέτρηση με εντολή που δόθηκε να σταυροδοτηθούν άλλοι συνυποψήφιοί του και τελευταίος ο ίδιος. Τα αποτελέσματα των εκλογών όμως τον δικαίωσαν, αφού πήρε τους περισσότερους σταυρούς του συνδυασμού της Ε.Δ.Α., σε αντίθεση με τη «γραμμή» του κόμματος. Με 5.356 σταυρούς προτίμησης, έναντι 3.629 του Πασχάλη Δούκα και

19. Εφημ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ, φ. 7213/17-3-1959.

20. Γιώργος Οικονομίδης, «Τώρα που όλα κόπασαν, θυμάμαι...», Εκδοτική Ομάδα, 1988, σελ. 199-200.

Από την εφημ. «Εβδόμη» της Καβάλας, φ. 17-4-2002. Ο Άγγελος Λασκαρίδης στο μέσο δύο φίλων του.

2.033 του Εμμ. Διπλού, εκλέγεται μοναδικός βουλευτής της Ε.Δ.Α. μαζί με τους Στ. Νικολαΐδη και Θ. Λυμπερίδη της Ε.Κ. (Ένωση Κέντρου) και Κ. Βενέτη και Νικ. Μάρτη της Ε.Ρ.Ε.(Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση) στο νομό Καβάλας²¹.

Ο Άγγελος Λασκαρίδης, χολωμένος απ' τα όσα μεθοδεύτηκαν εναντίον του, αποσύρεται ουσιαστικά από την πολιτική του δράση και ασχολείται με το εμπόριο. Μαζί με τον κουνιάδο του Κ. Κουτρή ανοίγει κατάστημα ηλεκτρικών ειδών στην οδό Θ. Πουλίδου στην Παναγία. Στο στήσιμο του καταστήματος βοήθησε ο συναγωνιστής και φίλος του Κ. Κωνσταντάρας, που είχε κατάστημα ηλεκτρικών ειδών στην Ελευθερούπολη. Συνέχισε, όμως, παράλληλα με τις ασχολίες του να ενδιαφέρεται για τα κοινά και τα προβλήματα των συμπολιτών του, οι οποίοι με κάθε τρόπο του έδειχναν την αγάπη τους στο πρόσωπό του.

Η περιπετειώδης και συνάμα συναρπαστική ζωή του δεν τελειώνει εδώ. Η δικτατορία του 1967 τον κάνει και πάλι πρωταγωνιστή. Αυτή τη φορά συνελήφθη μέσα στο ίδιο του το κατάστημα. Οδηγήθηκε στα κρατητήρια της Ασφάλειας για μια βδομάδα και μετά αρχίζει η νέα του «θητεία». Με μεταγωγικό του στρατού, σιδερο-

21. Εφημ. ΠΡΩΪΝΗ, φ.3591/4-11-1963.

Ο Άγγελος Λασκαρίδης
στα τελευταία χρόνια της ζω-
ής του.

δέσμιος οδηγήθηκε στη Γυάρο. Εκεί παρέμεινε για λίγο διάστημα και μετά μεταφέρθηκε μαζί με άλλους κρατούμενους στο Λακί της Λέρου. Παρέμεινε στην εξορία 3,5 χρόνια, αναγκασμένος να βρίσκεται μακριά απ' την οικογένειά του και τα δυο μικρά του παιδιά.

Ο Άγγελος Λασκαρίδης αξιοποίησε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την παραμονή του στην εξορία. Ασχολήθηκε με τα Λογιστικά και τα Γαλλικά. Μάλιστα, συνέγραψε πλήρεις λογιστικές σημειώσεις. Για την ακρίβεια, πλήρες Λογιστικό Σχέδιο και Κοστολόγηση, που ήταν τόσο αξιόλογο ώστε χρησιμοποιήθηκε σαν βοήθημα για πολλούς φοιτητές (διήγηση του γιου του Γεωργίου).

Το 1971 αμνηστεύθηκε και επέστρεψε στην Καβάλα, όπου ήταν σε περιορισμό και του είχε απαγορευθεί η έξοδος από την Ελλάδα.

Η αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 τον βρήκε και πάλι πρωταγωνιστή. Με αφορμή μια συναυλία του Μίκη Θεοδωράκη στην Καβάλα, έγινε πρόταση από τον ίδιο στον Μίκη να «ξαναστήσουν» την Ε.Δ.Α., όπως κι έγινε. Παράλληλα ασχο-

Για τους Θασίτες ήταν ο Μπαρμπα-Άγγελος.

λήθηκε και με τα δημοτικά πράγματα. Στις δημοτικές εκλογές που ακολούθησαν έλαβε μέρος με το συνδυασμό του Κ. Τσολάκη και εκλέχθηκε δημοτικός σύμβουλος με πολύ ψηλά ποσοστά. Έγινε αντιδήμαρχος Καβάλας και Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου προσφέροντας τις υπηρεσίες του στην πόλη που τόσο αγάπησε και τον τίμησε.

Στο διάστημα 1984-1987 ο Άγγελος Λασκαρίδης διετέλεσε πρόεδρος του Νοσοκομείου Καβάλας με εντολή του αείμνηστου Γιώργου Γεννηματά. Η παρουσία του στη διοίκηση του Νοσοκομείου Καβάλας ήταν ιδιαίτερα δημιουργική, αφού μπόρεσε να ξεπεράσει πολλά προβλήματα με το δικό του μοναδικό τρόπο. Με αφορμή τις προσλήψεις προσωπικού, όπου είχε διαφωνίες, υπέβαλε την παραίτησή του, που όμως δεν έγινε αποδεκτή.

Το 1987, συνταξιούχος πια, αποσύρθηκε απ' τις ασχολίες του με τα κοινά και στράφηκε στην οικογένειά του και στα εγγόνια του.

Απ' το 1989 αρχίζει μια νέα περιπέτεια για τον Α.Λ., με την υγεία του αυτή τη φορά. Η επάρατη νόσος ταλαιπωρεί τον ίδιο και τους οικείους του έως τις 12 Δεκεμβρίου του 2000, ημέρα που πέθανε.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ! Μια σημαντική προσωπικότητα της Θάσου και της Καβάλας γενικότερα, που σ' εμένα έλαχε να γράψω αυτές τις γραμμές για τη ζωή του και την πορεία του στα κοινά του τόπου μας, χωρίς ιδιοτέλεια και με κριτήριο αντικειμενικό. Για πολλούς το όνομά του είναι συνυφασμένο με τους δημοκρατι-

Για τον Άγγελο Λασκαρίδη

Μετά από σκληρούς αγώνες
και προσφοράς όλα τα χρόνια
πήρες το δρόμο τον μεγάλο
για του Παραδείσου τ' αλώνια
Ο ήλιος δε θ' ανατείλει και
δε θα βγει και το φεγγάρι
γιατί η Θάσος έχει χάσει το πιο γενναίο παλικάρι.

Το πέρασμά σου από τον κ
όσμο ήταν μία φωτεινή πορεία
ορίζοντες είχες ανοίξει κι έγραψες νέα ιστορία
πάλεψες για τη ρωμιοσύνη
για ν' αναστήσεις την ελπίδα
και η αγάπη στην ψυχή
σου ξεχείλιζε για την Πατρίδα.

Λουλούδια κι άσπρα
περιστέρια ήταν γεμάτη η καρδιά σου
είχαν μηνύματα ειρήνης
και ομορφιά τα όνειρά σου
στις δύσκολες στιγμές του Έθνους ήσουνα πάντα
στις επάλξεις
πάλευες το κατεστημένο
τον κοσμο ήθελες ν' αλλάξεις.

Έδωσες τη ζωή σου όλη
για της φυλής το μεγαλείο
και πρόσθεσες χρυσές σελίδες στις

ιστορίας το βιβλίο
το έργο σου γιγαντιαίο εκπέμπει απ'
τα περασμένα γι' αυτό οι Έλληνες της
πλάσης είναι περήφανη για σένα.

Σαν οι ανάγκες το
ζητούσαν προστάτευες μ' ανδρειοσύνη
κάτω από σκληρές
συνθήκες το Έθνος και τη ρωμιοσύνη
όσο ποτέ κανένας άλλος τίμησες μ' ακριβές θυσίες
το μέλλον την ελευθερία, αρχές ιδανικά κι αξίες.

Έδωσες γι' αυτή τη χώρα
μέχρι και τη στερνή ικμάδα
γι' αυτό χρωστά στο πρόσωπό
σου ευγνωμοσύνη η Ελλάδα
το άστρο σου πάντα θα
λάμπει στα πέρατα της Οικουμένης
σαν τα μαρτυρικά μνημεία αθάνατος θα παραμένεις

Για τη μεγάλη συμβολή
σου τη δράση και την προσφορά σου
με περηφάνεια και με δέος
υποκλινόμαστε μπροστά σου
σήμερα σ' αποχαιρετάει ολόκληρη η Οικουμένη
ένας λαός που σ' αγαπάει και μία Θάσος βουρκωμένη.

ΤΕΞΑΚΑΛΙΔΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
Ποντολίβαδο Καβάλας

Ένα ποίημα του Ανέστη Τεξακαλίδη που αφιερώνεται στον Άγγελο Λασκαρίδη.

κούς αγώνες του λαού μας για κοινωνική δικαιοσύνη. Ένας άνθρωπος με σπουδαία χαρίσματα, όπως τον περιγράφουν φίλοι, γνωστοί και συγγενείς του.

«Ο Λασκαρίδης, σαν άνθρωπος, είχε κάποια πολύ χρήσιμα κι ευχάριστα χαρίσματα. Ήταν πολύ ψύχραιμος, δεν συγκρουόταν ποτέ κατά μέτωπο με τους φίλους του. Οι κακίες ήταν γι' αυτόν άγνωστες. Όλα τα ξεπερνούσε με μια νηφαλιότητα σαν να ήταν ο Βούδας προσωποποιημένος»²².

«Περίσσευαν σ' αυτόν όλα τα τρυφερά και ανθρώπινα αισθήματα και μοίραζε ως την τελευταία στιγμή όχι μόνο στην οικογένειά του με τη στενή έννοια του όρου, αλλά στην οικογένεια της γειτονιάς του, της πόλης, της επαρχίας, του νομού, της χώρας και των χωρών όλου του κόσμου. Γι' αυτό, για τους Θασίτες ήταν ο Μπαρμπα-Άγγελος, για τους Καβαλιώτες ο κυρ-Άγγελος, για τον πρόεδρο της Ε.Δ.Α. ο ιππότης»²³.

«Αυτοί που αγωνίστηκαν μαζί του κάνουν λόγο για έναν άνθρωπο ανοιχτό, πο-

22. Εφημ. ΞΥΡΑΦΙ Καβάλας, φ. 21-12-2002.

23. Εφημ. ΕΒΔΟΜΗ, φ. 17-4-2002.

λύ φιλικό, που δεν έσκυψε ποτέ το κεφάλι. Μια στάση ζωής που την πλήρωσε ακριβά στους τόπους εξορίας, αλλά που αναγνωρίστηκε από το λαό της Καβάλας, που τον ανέδειξε επανειλημμένα στο βουλευτικό αξίωμα»²⁴.

Σαν πολιτικός, θαρρείς και ήταν γεννημένος να πρωταγωνιστήσει στην πολιτική ζωή του τόπου μας. Σε ερώτησή μου πώς και ασχολήθηκε με την πολιτική, ο γιος του και η γυναίκα του μου καταμαρτύρησαν: «Το είχε στο αίμα του. Είχε μεγάλη ευχέρεια λόγου. Δεν τον σοκάριζε το κοινό. Μπορούσε να μιλάει τρεις και τέσσερις ώρες χωρίς κείμενο. Μάλιστα από μικρός αρέσκονταν στο να μιλάει επί ώρες σε ανύπαρκτο ακροατήριο».

Χαρακτηριστική είναι η διήγηση του αδερφού του Γιάννη: «Από μικρός πήγαινε στον αχυρώνα μέσα κι έβγαζε λόγο μόνος του κάνοντας και χειρονομίες. Μια μέρα άκουσα φωνές, τον ανακάλυψα και τον έβγαλα έξω μαλώνοντάς τον».

«Σαν πολιτικός ήταν γεννημένος, θα έλεγα, γι' αυτή τη δουλειά. Ήταν πραγματικά πολύ ευέλικτος, αλλά και αμετακίνητος στις αρχές της αριστεράς. Δεν υποτιμούσε ποτέ τους αντιπάλους του, δεν τους κρατούσε κακία και γι' αυτό και αυτοί τον αγαπούσαν. Ήταν πάντα πολύ ευχάριστος με τους συνεργάτες του κόμματος και με τα μέλη του κόμματος. Δεν έλεγε ποτέ όχι στα ανώδινα χατίρια των συνεργατών και των μελών.

Σαν βουλευτής ήταν ένας απ' τους πετυχημένους ομιλητές του κόμματος και ακούραστος μαχητής της προώθησης και λύσης των λαϊκών προβλημάτων ολόκληρης της περιοχής Αν. Μακεδονίας. Ήταν υπέροχος ομιλητής, που ο κόσμος κρέμονταν από τα χείλη του»²⁵.

Ένας αλτρουιστής, ιδεολόγος, άμεμπτος, πιστός στις αρχές του, με οράματα σε δύσκολους καιρούς, ο αγωνιστής, ο πατριώτης, ο βουλευτής, ο «άνθρωπος» Άγγελος Λασκαρίδης, άφησε μια παρακαταθήκη σ' εμάς τους νεότερους, άγνωστη σε πολλούς.

Ένα από τα τόσα λαμπρά και σημαντικά πρόσωπα που ανέδειξε η ιδιαίτερή του πατρίδα, η Θάσος.

24. Εφημ. ΕΒΔΟΜΗ, φ. 13-12-2000.

25. Εφημ. ΞΥΡΑΦΙ, φ. 21-12-2002.